

KREŠŤAN

M. N. MUZEUM
Hírlapkönyvtár
Művelődéskönyvtár
1909. I. 225. sz.

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNAST STRANÁCH.

Predplatná cena :
Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — — 2 „ — „
Na štvrt roka — — 1 „ 20 „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedny redaktor :
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majitel' a vydavatel' :
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavatel'stvo :
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak neďavajú.

Sväti traja Kráľovia.

K novému roku.

Zaklúčením politického roka, každý pečlivý hospodár rozhladne sa po zašlej dobe, predstaví si v mysli a ustáli vo svojich knihách, či predošlý rok minul sa preň s osohom, alebo so škodou. Dľa výsledku predošlého roku riadi potom svoje práce v nastávajúcom čase. Zarovnak je to i vo verejnom a politickom živote. V tomto ohlade prichodí sa nám tiež pozastaviť dnes a uvažovať, čo sa vo verejnom živote katolíckeho ľudu Uhorska vymohlo a previedlo, aby sme dľa tohoto ustálili naše účinkovanie, ktoré ku blahu ľudu nezvratne sledovať máme v nastávajúcom roku.

Medzi dosiahlymi v predošlom roku úspechami pre ľud a katolícke obecnstvo celého Uhorska označiť nám treba v prvom rade

Obnovenie katolíckeho ducha.

Svätý Štefan, prvý kráľ apoštolský Uhorska založil svoje kráľovstvo na základe čisto katolíckem, Obyvateľom svojej krajiny dal ústavu, jejžto prameňom a uheľným kameňom bolo náboženstvo katolícke. — Celým zákonodarstvom Uhorska aj od tých čias previevaly vždy zásady katolícke. Obyvateľstvo Uhorska katolícke náboženstvo nielen vyznávalo a dľa neho aj žilo, lež ku obrane jeho, v nezkladnej oddanosti ku svätej rímsko katolíckej cirkvi, chopilo nieraz aj zbraň a behom tisícročia bojovalo zmužile proti pohanom, kacírom a nevercom. Nad celým kráľovstvom marianským povznášal sa duch katolícky až do tých čias, kým národov Európy zmocnil sa zkazonosný liberalizmus. Záhubný duch liberalizmu presiaknul všetky triedy obyvateľstva aj v Uhorsku. Zásady liberalizmu nakazily utlé srdcia mládeže v školach, utlačily náboženské city ľudu pomocou záhubnej tlače, zašpinily celý verejný život a zplodily moderné pohanstvo.

Katolíckemu náboženstvu a cirkvi s telom i dušou oddaní vodcovia a priatelia ľudu spojili sa preto už v cela zvrchovanom čase, aby ľud vyslobodili z bahna nemravnosti, duševného a telesného poklesku a v predošlom roku utvorili *Jednotu Katolíckeho Ľudu*. Na koľko táto ustanovizeň potrebná bola, o tom svedčí tá neodškriepiteľná pravda, že behom krátkych 11 me-

siacov, po všetkých stranách krajiny do teraz vyše 140 tisíc členov, akožto zmužilých bojovníkov za katolícke náboženstvo spočíta.

Verní priatelia a odhodlaní vodcovia katolíckeho ľudu krom utvorenia, neunaveného rozširovania Katolíckej Jednoty, ako krajinskí vyslancovia, všetko vynaložili na to, aby katolícky duch aj celým zákonodarstvom krajinským previeval. Ba neustále pracujú aj na tom, aby verejný život celkom očistili z predošlej liberálnej špiny. Duch katolícky začína poznové previevať takmer všetkými vrstvami obyvateľstva marianského kráľovstva a toto je zásluhou vodcov Katolíckej Jednoty a spolu vyslancov kresťanskej ľudovej strany. Ku dosiahnutiu tohoto veľkého úspechu slúžila našim vodcom krom osobnej odhodlanosti a neunavenej usilovnosti, ako zvláštny prostriedok

Obnovená katolícka tlač.

Tlač mala byť prvopôvodne prostriedkom rozširovania nábožnosti, kresťanskej mravnosti, osvety a vzdelanosti. Ľudia od Boha odpadli predošlých století a najnovších časov zneužili tlač ku svojim bezbožným cieľom, zvlášte ale ku mravnej a hmotnej záhube ľudu. Od časov neblahej pamiatky liberálov, nachodí sa tlač zväčša v židovských rukách. Táto židovská tlač otravovala náš ľud cez dlhé desaťročia vymysleninami rozčulenej židovskej fantázie. — Nebolo tej svätej veci kresťanstva, nádovšetko katolíkov, z ktorej by nedospeli židovskí novinári neboli posmech robili.

Ku týmto pridružili sa aj mnohí kresťanskí novinári bez Boha a náboženstva, ktorí hneď ako liberáli, hneď zas ako socialdemokrati a národnári vodcovia, počnúc od svätého Otca rímskeho pápeža, až do posledného kostolníka dedinského, každú katolícku ustanovizeň znevažovali, tupili, hanili, zo srdca ľudu vykoreňovali všetky city náboženské. Atheisti, bezbožnosťou verejne sa chvastajúci ľudia, búrili ľud v novinách proti biskupom, farárom a celému duchovenstvu katolíckemu. Vyzývali a povzbudzovali veriaci ľud k opusteniu katolíckeho náboženstva. Týmto spôsobom stala sa tlač nie prostriedkom rozširovania nábožnosti a pravej osvety a vzdelanosti, lež opravde morovou ranou pre ľud. — Priatelia a vodcovia katolíckeho ľudu preto, zvlášte behom minulého roku, neustále praco-

vali na obnovení katolíckej tlače. Jednota Katolíckeho Ludu, behom 11 mesiacov minulého roku vydala a medzi ľudom rozšírila 3,218.000 výtiskov, ľud poučujúceho a náboženského obsahu. Tomuto obrovskému úspechu sa dejstvom ani jedného sdruženia v krajine porovnať nemôže.

Za blaho obyvateľstva krajiny neustále pracujúci mužovia zaujali sa i za tú, posiaľ najviac zanedbanú triedu spoločnosti a z tej príčiny neunavene rozširovali a silou mocou podporovali

Kresťanský socializmus.

Otázku socializmu rozriešiť možno len na základe kresťanstva. Vzdor tomu ale lakomé, ba na krv robotníctva žižnivé židovstvo zomohlo sa aj tejto otázky a na potupu kresťanstva vyúžitkuje ju ku svojmu osobu.

Proti kresťanskému socializmu vzkriesili židi socialdemokraciu bez Boha a náboženstva. — Vlastnosť a súkromné majetky vyhlasujú za krádež. Vzteké boje vedú proti verejnému poriadku a na rumoch terajšej spoločnosti chcejú si vystaviť socialdemokratický štát, aby v ňom bezúzdne panovať mohlo židovstvo.

Proti nanajvýš záhubným zásadám internacionálnej socialdemokracie bez Boha, náboženstva a vlasti, podporujú, rozširujú praví priatelia katolíckeho robotníctva, kresťanský socializmus a to s tak veľkým úspechom, že behom tohoto roku do tohoto družstva patrí 150 spolokov a 10 krajinských odborov s 35 tisíc organizovanými údami.

Pri týchto vážnych prácach priatelia a vodcovia katolíckeho ludu aj v minulom roku na zreteli mali zvlášte

Krajinské zákonodarstvo.

Krajinskí vyslancovia kresťanskej ľudovej strany pri pojednávaní každej zákonnej predlohy zmužile a neustupne zastávali práva katolíkov. Svedčia o tom pojednávania školských zákonov; dôkazom toho je, že neustále žiadajú prevedenie katolíckej autonómie; zrejším svedectvom toho je, najnovšia predloha o sriadení kongruy katolíckeho duchovenstva.

Že vyslancovia kresťanskej ľudovej strany ako vždy, tak aj tohoto roku odhodlane, bezúštie a bez všetkých ohľadov zastávali napadnuté práva katolíkov, o tom nad slnce jasnejšie

svedčí to smelé «Vyzvanie», ktoré 29. novembra uverejnili a podpísali vlastnoručne nasledujúci vyslancovia:

Ján Molnár, Koloman Brestyenzsky, Pavel Kovács dr., Alexander Ernszt dr., Emil Gyuriss dr., Franc Buzáth, Mikuláš Zboray dr., Geyza Mailáth gróf, Alexander Karácsonyi, Julius Jánoky Madocsány, Edmund Beniczky dr., Alexander Simonyi Semadam dr., Desider Ajtics Horváth, Štefan Rakovszky, Karol Hencz dr., Béla Csitáry, Franc Darányi dr., Otto Förster, Georg Szmrecsányi, Jozef Farkas, Michal Artim dr., Štefan Adamovics dr., Béla Nyáry dr., Béla Rakovszky, Štefan Tálós a Karol Wildfeuer.

Katolíci! Nikdy a nikde nepodpisujte štátne matriky pri civilných sobášoch!

Týmto slovami končí sa spomenuté «Vyzvanie». Je to bez príkladu mužské osvedčenie katolíckeho seba povedomia. Týmto vyznávačom viery dostalo sa aj nápadov zo stránky židov, liberálov, socialdemokratov a freimaurerov. — Mnohí zas — ako aj vodcovia národníarski — o tejto zmužilej obrane práv katolíckeho ludu v jejich novinách ani sa nezmienili.

Katolícky ľud ale musí nahliadnuť, kto sú jeho oddaní vodcovia a verní priatelia.

Vodcovia a priatelia katolíckeho ludu dosiahli v tomto roku veľkých úspechov na celom obore jejich účinkovania:

Obnovený je duch katolícky utvorením Jednoty Katolíckeho Ludu. V nasledujúcom roku preto nech každý veriaci, čo svoju povinnosť ešte nevyplnil, postaví sa bezodkladne pod zástavu Katolíckej Jednoty.

Obnovená je katolícka tlač. Každý pravý katolík nech preto drží, číta a rozširuje len noviny v čisto katolíckom duchu písané.

Upevnený je kresťanský socializmus. Ukrivdené kresťanské robotníctvo nech preto vo vlastnom záujme hromadne pospiecha pod zástavu kresťansko sociálnu.

Zákonodarstvom našim previeva konečne duch kresťanský. Krajinským vyslancom a horlivým zastupiteľom našim sľubujeme vernosť a úplnú oddanosť v nastávajúcom roku. Podporujme silou mocou našu kresťanskú ľudovú stranu. Nasledujme verne a oddane našich vodcov. V tomto posilňuj nás Boh a popraj nám všetkým: **Šťastlivý nový rok!**

Po šopronskom shromaždení.

Písal: Stefan Rakovszky.

Pekného a slávneho dňa boli sme svedkovia 15. decembra v Šoprone. Jednota Katolíckeho Lu u zložiac tu počet z prvoročného jej účinkovania, valné shromaždenie svoje vydržovala pri tak obrovskej zaujatosti všetkých kruhov katolíckeho obecnstva, že sa tomu ani jedno katolícke shromaždenie v Uhorsku prirovnať nemôže.

Pod oduševňujúcim dójmom tohoto shromaždenia píšem tieto riadky.

Čo sme ešte pred jedným rokom ani vo snách si predstaviť sa neopovážili, to sa vyplnilo; na čo sme si pred 14. rokmi, v dobe hrozného uponíženia nášeho ani pomysleť nemohli, hľa, videli sme to už uskutočnené. V sieňach valného shromaždenia v Šoprone 6—7000 ľudí hlučnými výkrikami oduševnenia oslavovali tých vodcov, ktorí neunavenou prácou za 11 mesiacov utvorili mohútnu organizáciu katolíkov Uhorska.

Nech ktokolvek poukáže na druhý taký príklad, že počet členov bársktorého sdruzenia z 10 tisíc v krátkom čase poriastol na 140 tisíc odhodlaných a horlivých členov, ktorí ochotne obetujú a vďačne dávajú, lebo vedia, že je to vec v záujme viery veľmi potrebná. Máme už veľký tábor, ku ktorému sa slovom o dobrú radu deň po deň obrátiť môžeme, s ktorým sme v nepretrzenom spojení a o ktorého, aj jednotlivých členov záležitosti, keď sa im dá pomôcť, ako o svoje sa zaujíname, Je to veľká práca! Spojené je to s veľkými starosťami a s mnohým ustávaním! Vďačne sme to ale podujali a všetko to ochotne vezmeme na seba aj v budúcnosti. Nám, ktorí sme z ďaleka sem prišli, hojne to nahrádza tá láska, jejžto vrelosť nás obkľučuje.

Nezklátily nás prenasledovania, opovrhovania a pomlavy štrnásť rokov. Boje štrnásť rokov nás nezlomily, my sme dôverovali v spravodlivosti našej veci, neslyšali sme tých, ktorí vždy na pohotovú mali pre nás dobré rady, kritizovanie a úsudky, ktorí oplývali jednostajne múdrosťou, tým chudobnejší boli ale v skutkoch a nedržali sa tej jednej pravdy: že spravodlivej veci odhodlaný, zmužilý a správny skutok via-

cej pomôže, ako tisíc dobrých rád, kritiky, posudzovania. Áno, videli sme ten mohútny tábor a spatrili sme, ako sa hýbe a ku nám blíži tá vrstva ľudu, ktorá v každom novom pohybe verejného života je vždy najbojazlivejšia a najmenej odhodlaná, totižto: intelligencia.

V ohromnom počte dostavila sa ku shromaždeniu táto trieda spoločnosti a cítila sa v ňom celkom doma, ako my, ktorí sme prišli konštatovať výsledky dlhoročných a krutých zápasov.

Je to znakom časov.

Veľká významnosť a dosiahle úspechy tohoto krásneho dňa nech nás ale neomámia. — Na naše veľké povinnosti treba nám neustále myslieť.

Prvou povinnosťou je aj na tomto mieste vďaka vysloviť všetkým tým, jejichž pričineniu úspechy tohoto pekného a pamätného dňa privlastniť treba. — V prvom rade je to kráľovský radca a bývalý mešťanosta pán *Fink* i s jeho táborom. V druhom rade je to velebné duchovenstvo. Títo činitelia nahliadli bystrým okom veľkú významnosť nášeho sdruzenia a v sbieraní členov neznali unavenia. Dosiahle úspechy tohoto dňa nech nás povzbudzujú k ďalšiemu účinkovaniu a nech ku plneniu povinností napomínajú aj všetkých tých, čo posiaľ v nečinnosti strvávali.

Pracujme ďalej a pracujme zmužile, dobrí priatelia moji v stredíšti a vonku po periferiach, lebo my na jednej veľkej a to tak veľkej veci pracujeme, ktorej rýchlemu vývinu jestli nezodpovedá naša usilovnosť a neunavená vytrvalosť, zrúti sa celá táto mohútna ustanovizeň a podrumami jej pochová všetkých, čo sa nepovolane a bez citu povinností brali na úlohu, ktorá v páde úspechu znamená víťazstvo, úpadok ale pre tých, čo k prevedeniu veľkých vecí dokázali sa byť slabými.

Napred teda s obnovenou silou a dôveryplnou chuťou k svedadeniu dosiahlych úspechov. Shromažďujme i ďalej nových členov k zabezpečeniu spravodlivej záležitosti našej a keď treba ku obrane a posilneniu ľudu. — Zvlášte svätú dobu vianočnú, blahonosnú dobu to pokoja a obnovenia pokolenia ľudského, nech všetci tí, čo blízko stoja ku srdciam ľudu, k tomu upo-

trebia, aby tejto organizácii, cieľom obnovenia katolíckeho ducha po celom Uhorsku, k oslobodeniu ľudu z pod ťažkého jarma a nepočetného nebezpečenstva, zadovážili tým viacej členov. — Toto nech je náš dar vianočný. Tým najslávnejšie zasvätime veľkú dobu túto. Napred do práce bez unavenia na celej čiare! Posiaľ sme už i tak veľa zameškali!

Zradcovia katolíkov.

My katolíci smutné časy žijeme. Tak sa zdá, ako by sa celý svet proti nám sprisahal. *Nepriateli sú nám freimaureri*, ktorí vo svojich lóžach o inom sa už ani neradia, ako o tom, na jaký spôsob by mohli svätú cirkev katolícku čím skorej zničiť a nemožnou učiť. *Nepriateli sú nám židia*. Čítajte jejich noviny a na prvý pohľad uvidíte, že v jejich novinách uverejnené články, chýry, preplnené sú nenávisťou proti nám katolíkom. O naše majetky už nás ozbíjali, teraz jejich nemravnou tlačou chcejú nás priviesť o naše seba povedomie, aby sme nepoznali, že nás pomaly vyvlastňujú. Jestli to ale ešte ďalej tak pojde, naši potomci budú otrokami židov. *Nepriateli sú nám z náboženského citu docela vyzečení socialdemokrati*, ktorí terorizmom chcejú uskutočniť všetko to, čo freimaureri a židi s nami zamýšľajú.

A keď už aj červík sviža sa a bráni si svoj život, nuž my, katolíci, jakožto väčšia čiastka obyvateľov krajiny, nemali by sme sa brániť proti nápadom na nás namiereným? My sa nie len bránime lež aj všemožne na tom pracujeme, aby svätá cirkev katolícka v našej vlasti prekvitala; aby jej veriaci tu pokojne nažívali a aby zaopatrení boli všetkým tým, čo im je potrebné ku časnému a večnému blahobytu.

Z tej príčiny vodcovia katolíkov zakladajú rozličné spolky, aby do teraz roztrúsení katolíci v týchto spolkoch sa poznávali a vzájomne podporovali. K tomuto cieľu celé katolíctvo, na čele s arcipastierami, za najpraktičnejšie sdruženie uznalo spolok, takrečenú **Katolícku Jednotu**.

I aby sa toto sdruženie po celej krajine rozšírilo a stalo faktorom, s ktorým aj naši výšpomenutí nepriateli rátať musejú, poprednejší vodcovia katolíkov s opravdovou apoštolskou horlivosťou chodia po krajine, rečia, napomí

najú, sbierajú roztratené sily a privádzajú týmto spôsobom k seba povedomiu často aj z cela chladných katolíkov.

Drahí bratia moji! ešte sme len na začiatku tej práce; z desať millionov katolíkov ešte len stoštyridsaťtisíc horlivých veriacich pripojilo sa ku našej zástave a freimaurerom, židom a socialdemokratom už vlasy dúpkom stávajú, keď si pomyslia, čo bude z nich, keď v jednom tábore bojovať bude desať millionov oduševnených katolíkov?

Vydali preto heslo proti našemu sdruženiu. Uzavreli v jejich lóžach, že proti nám bojovať budú na celej čiare. Z tej príčiny hľadajú priateľov, pomocníkov, ktorí ich v tomto diabolskom diele podporovať majú. Takýchto pomocníkov freimaurerstva, židovstva, socialdemokratov a spolu hotových nepriateľov katolicizmu našli v osobe národnarských vodcov. Známe je vôbec, že freimaureri, židi a socialdemokrati u nášho slovenského ľudu, ako takí, nič vykonať nemôžu. Čo teda urobili? Spriatelili sa s národnarskými vodcami, ba aj to sa povráva, že prednejších z nich zakúpili, aby proti sdruženiu sa katolíkov všetko to podujali, čo by oni sami chceli priviesť, keby mohli. Robia podobne, ako vlamači, keď chcejú oškodiť nejakého majiteľa domu. — Ponevác ten na jeho dome má pevné zámky, múry a dvere a vlamať sa k nemu nemôžu, zakúpia dakoho z jeho falošných priateľov a sluhov a sľúbia im istú čiastku koryste, jestli sa lúpež podarí.

Naša katolícka cirkev má v osobe národnarských vodcov, tiež takých falošných priateľov, ba čo viac — bohužiaľ — aj neverných sluhov, ktorí sú na tolko nesvedomití, že sú hotoví u nášho slovenského ľudu všetko to ochotne prekonať, čo by freimaureri, židi a socialdemokrati mileradi urobili, len že náš ešte nezakazený slovenský ľud nechce ich k sebe pripustiť. — V mene týchto teda približujú sa národnarski vodcovia k našemu slovenskému ľudu, aby otrávil vieru v srdciach našich veriacich a nemožným učinili sdruženie sa všetkých katolíkov Uhorska.

Nuž, drahí bratia katolíci! Vyznajte, či takéto jednanie neni neslýchaná podlosť? Či tí, ktorí sa na toto diabolské remeslo dali, neni sú **zradcovia katolíkov?**

A kto je zradcom veci, zákonnou vrchnosťou mu sverenej, čo ten zaslúži? U vojska takému vojakovi vpália guľku do čela.

Slyšíš to, ty neverný sluba cirkvi katolíckej, ktorý neviem koľko slivovice vyliat si za golier, prv než si do 49. čísla «Ludových Novín» o «*Katolíckej Jednote*» ten článok napísal? Judáš, keď Krista zapredal, vzal štránok a obesil sa... Martin Lutter, keď svoje nemravné skutky so zásadami katolíckymi srovnal, nemohol, vystúpil zo svätej cirkvi našej. A ty — poznáme ňu — s tvojim účinkovaním pokiaľ budeš pohoršovať verných katolíkov?

Ty potajný — lež mnohým dobre známy — «zradca katolíkov», čo chceš docieľiť s tvojim brehaním, ktoré z času na čas už v «Slovenskom Týždenníku», už v «Ludových Novinách» uverejňuješ? Chceš prekaziť sdruženie katolíkov Uherska? Či nevidíš, ako náš katolícky ľud slovenský z Poľska dovandrovaní bócheri na vnivoč priviedli, proti čomu národnári vodcovia cez dlhé a dlhé roky, za panovania liberálov, ani slámky križom nepreložili?

Horliví katolíci slovenskí! Čo si máte mysleť o tých ľuďoch, ktorí vás od Katolíckej Jednoty odhovárajú, alebo vám ju zošklivíť chcjú? Čo iného, ako to, že sú to «zradcovia katolíkov», že sú to peňazmi freimaurerov, židov a socialdemokratov zakúpení Judáši!

Mnohí zo Slovákov, ktorí z počiatku s dobrým úmyslom pripojili sa ku národnáriakym vodcom, so svojim svedomím nijak to srovnal nemohli, aby nesvedomitých ľudí za svojich politických vodcov uznali. — Preto ich aj radom opúšťajú.

To je tiež verejná tajnosť, že «Slovenský Týždenník» a «Ludové Noviny» už len v Čechách a na Morave majú značnejší počet predplatiteľov a podporovateľov. Česi a Moravci podporujú tieto noviny, tým cieľom, aby si z Hornouhorska utvorili kolóniu, ktorá by im hodne osohu donášala.

Istá vec je ale, že v krátkom čase v Čechách a Morave tiež to isté urobia, čo horliví katolíci u nás a «Slovenského Týždenníka», zároveň ako «Ludové Noviny» hromadne budú zpiatky posielat.

Horniak.

Krestania kupujte len u krestanov!

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Veriaci ľud katolícky neustáva v utvorení Jednoty Katolíckeho Ľudu. V predošlom týždni, dľa došlých správ vydržiavané boly shromaždenia Jednoty Katolíckeho Ľudu v nasledujúcich obciach:

Czepléd, Szabadka, Makó (stolica Csanád), **Hidvégvárdó a Bódvavendég, Szárföld, Ósdi, Neszkény, Babóth, Hövej, Himód, Gyóró, Círák, Iván, Pusztacsalád, Csapód, Aba** (stolica Fehér), **Tornalja** (stolica Gömör), **Bozsók** (stolica Vas), **Halászi** (stolica Moson), **P. Zámor** (stolica Fehér), **Pereg** (stolica Pest).

Nagybélic (stolica Nyitra). Miestna organizácia vydržiavala početne navštívené shromaždenie. Shromaždeniu predsedal všestranne pochvalne známy farár **Štefan Paska**. — Pri všeobecnej pozornosti držal prednášku o katolíckej tlači a o veľkej potrebnosti toho, aby katolíci všade a vždy spolu držali, aby len v čisto katolíckom duchu písané noviny predplácali, čítali a čo len možno rozširovali. Všetci predošli členovia dali sa na novo zapísať. — Jednota Katolíckeho Ľudu má tu 115 členov.

Nagylóc. Neustalým namáhaním horlivého farára Jána *Weber* utvorila sa tu Jednota Katolíckeho Ľudu so 127. členami.

Handlova (stolica Nyitra). Početne navštívené shromaždenie pod predsedníctvom dekana a farára **Ladislava Czeisel**. Na shromaždení rečnili o vznešených cieľoch Jednoty: **Vilhelm Amon** lekárnik a kaplán **Vilhelm Fegyveres**.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Krestana!»

Druhým na výstrahu.

Pred sviatkami sme si vyvolili mestský výbor vo Veľkých Topolčanoch. Máme tu síce moc židov (1600), ale nás katolíkov je rastoľko a preto sme mali úfnosť dobrú. Ani nás pri mestských voľbách židia posial ešte nepremohli, lebo to ani páni nechceli, aby židia, z ktorých väčšia čiastka sú virilisti, mestský dom opanovali. Ale čo sa veľu stalo? Terajší hlavný slúžny, *Markovics* odložil túto voľbu až na 22-ho decembra, keď bol vo Fraštáku a v Zlatých Moravcach jarmok, na ktorý mnoho našich remeselníkov chodieval a krem toho nám odhodil 28 vdovičných hlasov — a takto židom k víťazstvu dopomohol. Naši ľudia, tí prví mešťania: **K. Buzna, K. Zhorella, Štefan Paecis, A. Krajcsovics, J. Czeplényi, J. Pokorny, J. Bílik, Lukovényi** a **Gyuris** niže sto hlasov dostali, na židovskej stránke ale bolo 240 hlasov. Lež z 570 voličov hlasovalo len 350, lebo naši ľudia, keď videli, čo slúžny robí, radšej išli domov. Židia sa ale až tak mrvili na mestskom dome a keď z našich

Iuďi išiel niekto hlasovať, aj 10 židov ho lapalo. My sme ani jedného žida nepristavovali.

Včul sme už zvedaví, čo sa bude na tom mestskom dome robiť. Dozaista nové farchy chcujú na mešťanov válať, keď tam mešťanov nechcú trpeť. Páni, čo neplatia obecné prírážky, chcú mať elektriku, pekné drotuáre na špacírovanie a všeličo takého, čo len za naše groše sa bude robiť a bež čoho sa chudobný človek obíde. Neuman. Lepcy, Hulényi, Dónay, Marko a Vlesko — dajte dobrý pozor na všetko!

Najviac nás to bolí, že hlavný slúžny, ktorého sme s veľkou radosťou a slávnostne privítali, keď nedávno sem prišiel, lebo sme úfali, že — ako krv z krve našej — bude našou podporou . . . — nás takto ubíja. Však aj tak mešťania upádajú, stanú sa žochármí a vláča ťažké žochy (vrecia) židom do magazínov, ako otroci a židia sa dvíhajú. Židia sú páni, my kresťania jejích žochári, sluhovia a slúžky. Načo ale itak pevných židov napomáhať a slabých kresťanov utláčať?

Mešťan.

POLITICKÉ CHÝRY.

Zrušená voľba.

Stoličný výbor nitrianskej stolice zrušil voľbu právomocenských výborníkov obce Bélaudvarnok z príčiny formálnej nepravidelnosti. V apellácii proti tejto voľbe vyslovená bola žiadosť, aby na základe patrných nezákonností proti celému pokračovaniu pri voľbe zaviedlo sa vyšetrovanie a výsledku zodpovedne voľba zrušená bola. Verifikačný výbor stoličný nechcel však tejto žiadosti sodpovedať, bo by skrz to do neprajného svetla postavený bol podžupan stolice, ktorý dľa prastarej obyčaje proti nariadeniam zákonov ešte vždy uplatňuje svoj vplyv na úkor voličov, lež dľa jeho ľubovôle. Aby teda oratovali nimbus podžupana, vyslovili zrušenie voľby pre formálne nepravidelnosti, z tej príčiny totiž, že volebné cedulky údajne neboly zabezpečené. Nazdávali sa, že to tým ľahšie môžu urobiť, bo otázocná voľba prevedená bola pod predsedníctvom Iudáka. Čo figel, to groš! Dá sa však očakávať, že bélaudvarnokskí voličia pri novej voľbe vedieť budú, čoho sa majú držať a že najdu a istotne aj na zodpovednosť vezmú pravého hriešnika, ktorý im terajšiu neprijemnosť svevoľne zapričinil.

«Ne temere» v Košiciach.

Právomocnosť slob. kráľ. mesta Košice vydržiavala 23. decembra riadne mesačné zasadnutie pod predsedníctvom hlavného župana Ladislava Szalay. V tomto zasadnutí prišiel do reči aj pápežský dekret «Ne temere».

Prečítaný bol totiž prípis, v ktorom mesto Debrecín vyzýva právomocnosti krajinské, aby oslovily zákonodarstvo, aby tento dekret za neplatný bol vyhlásený a vynesené boly tým cieľom zodpovedné zákonné nariadenia. Prípis mesta Debrecín predniesol a vysvetlil hlavný notár Edgar Kriber. Mestský výbor navrhol, že ačpráve pápežský dekret «Ne temere» krajinské zákony uráža (Ako a skrze čo, to tí múdri mestskí páni nevedia povedať. Red.) v záujme udržania pokoja medzi konfessiami a ponevác aj sbor biskupský podujal v tejto záležitosti zodpovedné kroky, valné shromaždenie mestské, nech nad prípisom mesta Debrecín prejde predbežne k dennému poriadku. Valné shromaždenie mesta Košice prijalo tento návrh jednohlasne. Škoda bolo s touto vecou zaoberať sa v Košiciach.

Zákonná predloha o pestovaní ovocia.

Ponevác ustanovenia XII. zák. čl. z roku 1894. o stromových školkách a škodlivom hmyze počas uplynutých 14 rokov takmer uplatňované neboly, minister orby Ignác Darányi o rozvinovaní a obrane pestovania ovocia vypracoval novší návrh zákona. Rozvrh návrhu zákona minister dá pretriasť odbornej porade a za krátky čas ho predostre krajinskému snemu.

Najnovšie hlúposty «Slovenského Týždenníka».

«Slovenský Týždenník» ešte aj vo veľké vianočné sviatky, ako v úvodníku píše: «Vo Sviatok pravdy» nevie sa sdržať zvyklého cigáňstva a zavádzania ľudu k nepravde Búcha zas dve na tri o «Kresťane», a o ľudovej strane. O «Kresťana» sa netreba starať! Prežil a ovládal on už inakších hrdinov ako je «Slovenský Týždenník», ktorý teraz nikto už ani za krajeiar nechce.

Z CUDZOZEMSKA.

Útok proti predsedovi francúzskej republiky. V deň Božieho narodenia, ako sa *Fallières* predseda francúzskej republiky po jednom námestí v Paríži prechádzal, mladý holič, menom *Mathis*, napadol ho, uderil po hlave a šklbal za bradu. — Predsedovi sa viacej nič nestalo a spokojne prechádzal sa ďalej. Útočnika zatkli.

Ruský minister o annexii Bosny. Ruský minister zahraničia *Izvol'ski* povedal v dume, v ruskom parlamente reč, v ktorej sa vyslovil, že sa Rusko nemôže ohradzovať proti annexii Bosny a Hercegoviny, lebo k tomu skutočného práva nemá.

Srbsko a vojna. Srbi sa neustále chystajú ku vojne. Verbujú v Rusku a doma dobrovoľníkov. K vojne im už len jedna maličkosť chýba, totiž — peniaze, bez ktorých sa žiadna vojna začínať nemôže.

Strájkujúci krajinský vyslancovia. V Turecku arabskí krajinskí vyslancovia, ponevác im jedného arabského vyslanca v parlamente uznať nechceli, uzavreli, že kým vyvoleného vyslanca neuznajú, na žiadnom zasadnutí účasť brať nebudú.

BESEDNICA.

Vianočný sen.

Malý Janko ustal vo hre, tam ho obklúčil sladký sen medzi vianočnými darmi.

Ku veľkému stolu sadla si rodina, stará matka od kúzla blažených rozpomienok tiež odmladnúc spomínala pekné povesti zo starých dobrých časov a hlava rodiny, bájočná mladá žena, pán farár, pán učiteľ a domov prišlý mladší brat jurista a rektor zo susednej obce s tichou skrúsenosťou ju počúvali.

Vianočného požehnania pokoj vznášal sa nad spoločnosťou, kdežto prekypujúci srdečný cit v živom rozhovore tiekol zo srdca do srdca.

Poschodili sa, aby spoločne išli na polnočnú omšu (utieren) a dotiaľ čas príjemne ztrávili.

Janko zostal samotný so svojimi hračkami. Malý Ježiško hojne ho obdaroval so všeličím. Ale ani není div, veď tak mnohí obrátili sa ku nemu v záujme Jankovom: dobrí rodičia, krstná matka, pán farár, dobročinný anjel zo susednej obce, láskavá pani z kaštiela, ba ešte aj stará matka presílila svoje staré oči, vzala ihlu, cverny a s jej vlastnými trasúcimi sa rukami poprišívala zlaté šnúry na svetlú attilu husárovi.

Janko nevedel, načo má hľadať: či na lietajúceho voskového anjelika tam na vrcholci vianočného stromka, či na lesknúce sa zlaté vláčenka, sviečičky, cengáčiky alebo na dary na strom povešané.

Konečne siahnuť po hračke, a čo nedočiahnul, to mu položili do lóna a milý chlapček od blaženosti tlúčím srdcom zklusnul na pohovku.

Tam ležal na chrbáte sňahobieleho domáceho zajača so zelenou žabkou do frakku oblečenou; vedľa neho utešená obrázková kniha, s červenou kvastľou trúbka a veľká, so smiešnymi figúrami zamaľovaná lopta. Potom figy, datle a skutočný meč z pravého perníka.

Janko zprvu len sa usmieval, ani to nevedel, ktorú hračku má chytiť, jednu zložil, druhú vzal, potom tak sa pohrúžil do hry, že razom len mu vypadla z malej ruky trúbka, veľké modré oči sa mu zatvorily a Janko pekne-rúče zaspal.

Nikto nepozoroval. Smiali sa, vyprávali anekdoty, aj poháre štrngaly pár rázy, v susednej izbe ešte tlely posledné sviečičky na stromku a malý Janko v lóne s hĺbou hračiek sladko spal a pekne sa mu snívalo.

Prisnula sa mu história vianočného stromčeka. Oh, nie to, že otee sa potí, aby mohol odložiť niekoľko korún; ani to, že jako opatrne ukrývali pred miláčkom večerné prekvapenie; ale sa mu prisnila s blaženou

vierou detinskej jeho duše tá podivná skutočnosť presahujúca jeho nepočtené poklady, že jako lieta po svete malý Ježiško s horlivými jeho anjelami a jako vešia milé veci pre dobré deti na stromček.

Pekný vianočný sen! Fantázia básnikova nemôže takýto utvoriť; tento len v mysli nábožne vychovávaneho, nevinného dieťaťa sa objaví cez ružový závoj s oslepujúcimi nebeskými svojimi obrazmi.

Janko videl vletieť anjelov cez okno. Ani sa neotvorilo, predsa neprestajne lietali dnu strieborno krýdlatí, bieli anjelikovia a vliekli, ukladali nesmierné poklady na pekný stromček.

Niektorý prišiel ku nemu, pohľadkal mu kučeravé, beľavé vlasy, bozkal ho na čelo a jemno šopkal mu do ucha:

— Buď dobré, dieťa moje! Ježiško sa stará o dobré deti.

A letel ďalej; Janko slyšal tiché suchotanie lesklých jeho krýdel.

Potom zas prišli iní anjeli; všetci boli takí pekní, takí ligotaví a aj Janko jakoby sa bol kolísal na oblakoch fialkovej barvy, jakoby bol ležal na voňavej posteli postlanej z ružových listov a videl do neba so ztvorenými očima svojimi.

Utešená hudba znela, drobní geniusovia hrali na píšťalke, harmonike a jako máček drobné víly vrtily sa melódický tancujúc nad hlavou malého Janka.

Raz potom jedon dobrotivý anjel približoval sa ku nemu. Skutočná hviezda ligotala sa mu na hlave, ziahnuté jeho krýdla dotýkali sa zeme a Janko cítil, ako ho dobrotivý anjel bere do lóna a nežne ho kolísajúc, so starostlivou láskavosťou letí s ním hore do krásneho neba.

... V tomto okamihu sa stalo, že sladká jeho matka zbadala ho usnutého medzi hračkami, vzala ho do náručia, vyzliekla ho a uložila do postele, pozorujúc, aby sa nezobudil...

Jožinka.

CHÝRNIK.

Všetkým veľacteným dopisovateľom, čitateľom a čitateľkám naším prajeme z hlbín srdca šťastlivý nový rok!

Vianoce dvora. Jeho veličenstvo kráľ tohoročné vianočné sviatky nie vo Wallsee, ale v Schönbrunne strávil, kam už vo štvrtok prišiel arciknieža Franc Salvator so svojou manželkou arcikňažnou Mariou Valeriu a dieťkami. — Famílija arcikniežaťa Fridricha ako riadne, vianočné sviatky strávil v Prešporoku, famílija arcikniežaťa Jozefa ale v budínskom kráľovskom hrade.

Sprisahanie proti portugalskému kráľovi. V Lisabone pred niekoľkými dňami veľký ruch vzbudilo, že koč, na ktorom sa kráľ Manuel z vidieku navracal do hlavného mesta, s obrovskou rychlosťou ubáňa po uliciach. Dľa zprávy časopisu «Central News» v dotyčný

deň odhalili sprisahanie namerané proti kráľovi. Sprisahanci prevedením vraždy poverili jedného bývalého policajného úradníka. Tento bývalý policajný úradník stal si na postriežku a kráľ len rýchlosti koní má čo ďakovať, že sa útok nevydaril. Útočník je údom jednej tajnej spoločnosti. — Hľa takto pracujú freimaureri! Či smie freimaurerom byť statočný človek?

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie 18. decembra udeľoval sviatosť birmovania košickým väzňom. Apoštolského ducha arcipastier, ako z tohoto vidno, pečuje otcovsky ešte aj o tých, od ktorých sa svet s opovržením odvraca. Sviatosť birmovania prijalo 48 väzňov. Ku hodnému prijatiu sviatosti birmovania pripravil ich kaplán Moravetz. Birmovní otcovia boli: dr. Ferdinand Bernolák, dr. Ladislav Hevessy, gróf Georg Széchényi a Pavel Szele. — Dňa 16. decembra odcestoval osvietený pán biskup do Budapešti ku shromáždeniu ženskej ochrany a z tadiaľ sa vracia, dňa 18. decembra pokrstil v Šárospataku prvorodeného syna kniežata Windisch-Graetz. — K vianočnému stromu vojakov v Bosne daroval osvietený pán biskup 50 korún a pre opustené deti 10 korún. — Dr. Melchior Takács, praelát praemonštratský 18. decembra držal v spolku svätého Imricha prednášku o víťazstve kresťanstva nad pohanstvom. — Michal Laczkó farár z Jánok pekný príklad dal oduševnenej pracovitosti, keď vo svojej farnosti utvoril katolícku Jednotu so 163. členami — Franc Klement Ponty, kňaz a profesor praemonštratský v 57. roku veku svojho zomrel v Budapešti. Košický dom praemonštratov súčasťnil sa na jeho pohrabe. — Istá milosrdná duša, ktorá v tajnosti chce ostať, na chlieb chudobných sv. Antona Paduanského darovala 20 korún. — Rim. katolícki učitelia Anton Orosz a Alexander Ligethy držali v Pálya krásne prednášky o socialisme a o otázkach zdravotných. — Mestský kapitán pokutoval nesvedomitých majerníkov, ktorí falšovali mlieko na 100—200 korún peňažnej pokuty a krom toho väzením.

Chýry zo Sariša. Prešov. V kláštore anglických mnišiek odbavovali v krátkom čase dve veľmi podarené slávnosti. Jednu z príležitosti jubilarnej pamiatky Svätého Otca, pápeža Piusa X. a druhú 14. decembra na meniny hlavnej predstavenej kláštora, všestranne obľúbenej M. Marie *Gárdonyi*. Vo veľkom počte prítomné obecenstvo s prekvapením obdivovalo mimoriadnu ústrojenosť žiačiek tohoto ústavu. — Katolícky Kruh Rákócziho usporiadal 20. decembra zábavný večierok, na ktorom grécko-katolícky kanonik dr. Jozef Vojtovics peknú prednášku držal o budúcnosti človečenstva. — Mesto malo 19. decembra riadne štvrtročné shromáždenie. Z každého predmetu pojednávania vidno, ako mesto šporuje, príťažky následkom toho zo 60% padly na 56%. Zaujímavé je, že finančný výbor zdráha sa na dievčenské školy povoliť podporu 3800 korún, ktoré tieto školy už od 1871. roku dostávaly. Neslušné pokračovanie svojej finančný výbor tým odôvodňuje, že mesto roku 1882

zaviazalo sa na pisme túto podporu dávať anglickým mniškam, ktoré zaopatrujú dievčenské školy. Pravá príčina zdráhania sa finančného výboru je ale zaiste tá, že sa v ňom nachodí viacej freimaurerov a židov. Jejich zdržhanie im zaiste nieveľa bude osožiť, lebo nad rozpočtom školského finančného výboru rozhoduje ešte stoličná vrchnosť a aj ministerstvo. — V budúcom roku dôkladne opraví tunajší stoličný dom. Oprava má stáť 7391 korún. — *Jakabvágás.* Nedávno zúril tu požiar, ktorému padly v obeť 2 domy a pobočné stavania.

Podakovanie. Z Hafky (Spiš) pochádzajúca a teraz v Amerike prebývajúca Maria Martancsik rodená Jurkovski 100 korún obetovala na sochu božského Srdca Ježišového. Krásna socha už ozdobuje peknú hafčanskú kapličku. Pán Boh tej vznešenej duši hojne odplat! —

Farský úrad v Richvalde.

Chýry zo Spiša. Toho roku vydal náš podžupan-
ský úrad až do 1. decembra 884 cestovných passov, teda o 1988 menej, ako minulý rok za ten istý čas. — Toho roku bolo doteraz u nás požiarov v šesť obciach a v Levoči štyri rázy. Všetka škoda obnáša asi 181 tisíc korún, z ktorých len asi polovica sa navrátila skrze poistenie. — Električná železnica medzi Poprádom a Šmeksom otvorila sa dňa 18. decembra. Teraz v zime denne len tri rázy ide. Železničná karta stojí 3 koruny 10 halierov. — Do konca novembra dostali učitelia obecných a náboženských škôl našej stolice spolu 109 tisíc 659 korún štátnej podpory. — V novembri odviezli od nás na železnici do iných krajov Uhorska 143 kusov rožného statku, do cudzozemska 27 kusov rožného statku a 15 ošípaných. — V Belej asi dvadsať ľudí je chorých na tifus. V Kézmárku sa dňa 13. decembra Georg Koromzay starší bývalý majiteľ nekďajšej belanskej krochmelovej a zemiakovo-cukrovej fabriky zastrelil sa. Mal už 72 rokov. Príčina samovraždy bola udajne nevyliciteľná nemoc. Ale opravdivá príčina zaiste bola tá, že mu chybovala viera. Bol bohatým a hľa, peniaze neboly vstave ho spokojným a šťastlivým učiniť. — V Levoči sa má v januári utvoriť Jednota Kallického Ludu. Údov je už aj doteraz hodne. Neunavne pracuje v tejto veci tamojší horlivý kaplán Jozef Matyasák. Len hor sa do práce! Levoču by potom celý Spiš mal nasledovať. Všade sa robí v tom ohlade, len u nás nie, okrem Magury. V Kézmárku a v Belej zhola nič. — Spišský Dejepejský Spolok na pamiatku svojho 25 ročného jestvovania dňa 15. decembra slávné shromáždenie držal v Levoči. Veľmi peknú reč povedal náš osvietený pán biskup, Alexander *Párvy*. Pekné, zaujímavé prednášky držali podolínsky dekan dr. Martin *Pyrhalla* a Matuš *Paydussák*, novoveský kňaz slovenského kostola. Asice prvý o lubovenskom zámku a druhý o stredovekých zvonách a krsteľnicách našej stolice. — Osvietený pán biskup daroval z tej jubilarnej príležitosti tomuto spolku 1000 korún. — V Hanušovcäch pristúpilo toho roku na obidvoch odpustoch neobyčajne moc ľudí k sv. sviatostiam a sice v deň svätého Ondreja apoštola 436 a v deň svätej Barbary 220 horli-

vých veriaciach. Vo Vikartovcäch sa v neprítomnosti J. Baránskiho jej jednému malému dieťaťu šaty chytily od pece. Kým sa matka vrátila, dieťa už bolo spálené. Od toho sa aj väčšiemu dieťaťu chytily šaty, ktoré tiež ťažké rany utrpelo. Rodičia pozor na deti! — V banickej osade Rostoka dňa 15. decembra jeden kameň tak nešťastlivo spadol na baníka Ludvika Ambróziho, že na skutku zomrel. Ťažký a nebezpečný je veru život baníka. — Tiež na Rostokách banický robotník Franc Hoffmann svojho kamaráta Jozefa Margecina v bitke so sekerou zabil. Kedy už zaujíma zase kresťanská láska svoje miesto v spoločenstve? Knieža Hohenlohe daroval na svojom majetku k vystaveniu železnice medzi Štrbským jazerom a Barlangligetom (belanská hola) potrebnú zem. — Už od viac rokov túžebne očakávanú železnicu medzi Podolincom a Orlovom (šarišská stol.) — ako čuť — konečne na jar majú začínať stavať. — Z Richvaldu pochádzajúca Zuzanna Bacsa vdova rodená Macsuga 200 korún poslala z Ameriky na pútnický Mariánský kostol na levočskej hore. Hľa, ktože miluje viac svoju vlasť, ako náš nábožný slovenský ľud. — V Novej Vsi dňa 19. decembra jeden železničný voz kuričovi (heicer) Štefanovi Kováčovi obe nohy a ruky strašne pokaličil. Zaraz ho do levočského špitála odviezli, ale nešťastný ešte na ceste zomrel. — V spiškosobotskej pile mašina 13 ročnému Jánovi Földi obe ruky a jednu nohu odtrhla. — V meste Gölniczbánya pre — vo veľkej miere vystúpivšie osypky opatrovňu maličkých zavreli.

Falošný policajný kapitán. Sdelili sme v predoslom čísle, že akýsi závratník vydávajúc sa za policajného kapitána, Imricha Makka, veľa klamstiev spáchal. Policia vystopovala, že sa tento závratník menuje Alexander Klink a sdrzuje sa v Baňskej Bystrici a poprosila tamojšiu políciu, aby závratníka zatkla. Baňsko-bystrická polícia v nedeľu odtelegrafovala hlavnomestskej polícii, že klamára, korý sa všetkému priznal zatkla.

Vyrátal. Jedon amerikán vyrátal, že by železničná karta zo zeme až do slnka okolo 930 tisíc dollárov stála.

Vianoce vojakov v Bosne. Ako zo Serajeva sdeľujú, mužstvu XV. vojenského sboru dňa 24. decembra rozdali vianočné dary. Veliteľstvo vojenského sboru rozdalo asi 40.000 korún vojakom, ktorí aj v posledný deň roku dostanú peniaze a iné dary. Menovite brali ohľad na tých vojakov, ktorí na Svätvečer boli na stráži. Pre vojakov usporiadali vianočnú slávnosť a dali im dobrú večeru. Vojaci dostali menšie dary osobite aj od veliteľov a dôstojníkov. Tu poznamenávame, že pre vo-

jenské čaty na hranici Bosny a Hercegoviny ešte vždy sa vedie sbierka.

Bieda. Učiteľ Franc Matkovics pred jedným mesiacom prišiel z Prešporku do hlavného mesta, aby si našiel nejaké zamestnanie. Ale jeho plán sa nezdaril a teraz pred Vianocami nemajúc ani turáka zamyslene blúdil po uliciach a myslel na samovraždu. V piatok vyhladnutý a vymrznutý zašiel do hostinca Jána Kisa v Nagymező-ulici. Jeho úmyslom bolo, že si bude pýtať aľmužnu, keď ale videl pred sebou rozličné dobré jedlá, dal si doniesť obed. Najedol sa, ale myšlienky samovraždy sa nevzdal. Zašiel do jedného odľahlého kúta hostinca a obesil sa. Ale pozdejšie prebudila sa v ňom túžba po živote a nožikom odrezal povraz a spadol. Na hrmot pribehli tam zamestnanci hostinského a vzkriesili ku životu učiteľa, ktorého potom dobrovoľní ochrancí zaviezli do nemocnice,

Mlieko besnej ovce. Sdelili sme, že v Bzinách familia Štefana Poplana požívala mlieko zbesnenej ovce a žiadosti Pasteurovho ústavu, aby sa prišla dať zaštepiti proti besnote, nevyhovela. Ako teraz z Dolného Kubína pišn, Poplanovci sa dali liečiť židovskej familii Allmann, ktorej členovia udajne s istým úspechom vedia liečiť besnotu. Allmannovci i začali liečiť Poplanovcov a poskytli záruku za ich zdravotný stav. Allmannovci sú teraz pre mastičkárstvo oznámení.

Cigánka — zlodejka. Budapeštianska polícia stopuje prefikanú ženskú. Tieto dni jedna cigánka zavítala ku kuchárke Julianne Tóth na Üllőjskej ceste v dome č. 25., aby jej predpovedala budúcnosť. Deva uverila cigánke a spýtala sa jej, či by jej vedela zpätakloniť jej dávneho milenca. Cigánka sa podujala na to. Sobrala bielizne v hodnote asi 80 korún a 10 korún hotových peňazí s tým, že ich dá vraj v kostole posvätiť. Kuchárka nedôverovala cigánke, ale táto si sňala z hrdla hrubú a ligotavú retiazku a čo záruku odovzdala ju kuchárke. Nato veci odniesla a viac sa neukázala. Julianna Tóth prehliadla retaz a vtedy videla, že není zo zlata, lež z mede. Prípád oznámila polícii, ktorá prefikanú ženskú hľadá.

Jarmoky. Vo veľkej obci Zvol. Lupča (Zólyom-Lipce) roku 1909. jarmoky budú sa vydržlávať nasledovne: Trikrátový 7. januára; Jozefový 18. marca; Turičný (pred sviatkami vo štvrtok) 27. mája; Jakubový 22. júla; Franciskový 7. októbra. Výkladný a lichvací jarmok býva v jeden deň, vždy vo štvrtok.

Vzbura českých vojakov Dňa 5. decembra večer 300 vojakov v Mladej Boleslave ležiaceho 36. pešieho pluku prišlo do Bosenského Brodu. Keď sa českí vojaci

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako veľkú požičku, preto aby bolo spomozeno stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky uzod tarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskedý, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovaní na pomoci je v každom ohlade. Ústav na jednoduchý list bár komu schotue ovnoveda.

dozvedeli, že ich odtiaľ chcú odviezť do Antovacu, nechceli vysadnúť na železničné vlaky. Dôstojníci nevedeli si dať rady s vojakmi, ktorí dľa tvrdenia očitých svedkov privolávali na slávu Srbsku a abecugovali Rakúsku. Veliteľ pluku zavolať v Slovanskom Brode ležiaci pluk, ktorý výskokom príbehol a nasadenými bajonetmi prinútil vojakov 36. pluku, aby vysadli do waggonov. Pluk potom až po Mostár odprevadil vzbúrencov.

Rozpustená odborná organizácia. Odbornú organizáciu kávu variacích pomocníkov v Budapešti vyzdvihli. Jedon úradník kapitanátu VII. okresu v sprievode niekoľkých tajných policajtov 22. decembra večer zavítal do miestnosti odbornej organizácie v Dob ulici a na základe preukázaného výroku sekvestroval knihy a miestnosť odbornej organizácie. Výrok tým odôvodňuje suspendovanie, že odborná organizácia od istého času vyvíja činnosť nesrovnávajúcu sa základným stanovám.

Vlámali sa do budovy železničnej stanice. Z Rímskej Soboty píš, že 20. decembra neznámi páchatelia vlámali sa do pokladničnej miestnosti tamojšej železničnej stanice a ku stene pripevnenú železnú príručnú peňažnú kastňu vylámali a odniesli. Vlámali sa do miestnosti oblokom úradnej izby šéfa stanice a v susednej pokladničnej miestnosti cele nemýlene pracovali, lebo nočný strážca spal a do bytu šéfa stanice, ktorý sa nachodí na poschodi, nebolo počuť žiadneho hluku. — V príručnej pokladnici bolo vraj len 150 korún. Stopy tej káry, na ktorej pokladnicu odviezli, pri cmiteri zmizly. Žandarmeria a polícia zaviedli stopovanie.

Socialisti proti vodcom. Jedna čiastka socialistických robotníkov už od dávnejšieho času není spokojná s účinkovaním svojich vodcov. Ustavičné štrájk a veľakrát s úplnou porážkou skončené boje o mzdu a o moc triezvejších socialistických robotníkov znechutily a protiprúd sa preto vždy viac a viac rozširuje. Na shromaždeniach sa «elvtársí» už nezúčastňujú v zástupoch a ku pouličným demonstráciám páni vodcovia už vôbec nedostávajú ľudí. Tomuto protiprúdu dalo výraz tieto dni v noci niekoľko socialistických robotníkov, ktorých vodcovia vohnali do štrájk a ktorí následkom prelomenia štrájk prišli o živnosť. V piatok po polnoci okolo 1½ hodiny do kaviarne Angol na Alžbetinej okružnej ceste vnišlo asi 30 knihväzečských tovaryšov a hlasne nadávajú hľadali vodcov socialistov. Z týchto ale vtedy boli tam prítomní len dvaja: Emanuel *Buchinger* a Ján *Czédli*. Nazlostení tovaryšia sa dali do týchto a začali im nadávať. Vyhadzovali im na oči, že vodcovstvo socialistickej strany bez všetkého rozmýšľania vháňa robotníkov do štrájk a potom, keď štrájk premôžu, nestará sa viac o nich. Medzi iným hovorili že pri poslednom štrájk knihväzečských robotníkov robotníci nielen že úplnú porážku utrpeli, ale následkom štrájk 35 robotníkov, zväčša ženatí ľudia, prišli o chlieb a to ešte pred sviatkami. Robotníci boli natoľko rozhorčení, že chceli vodcov ubíť, ale osobnosť kaviar-

ne vytisklo ich na ulicu. Keď menovaní dvaja vodcovia mysleli, že sa robotníci už vzdialili, aj oni opustili kaviareň, ale ich robotníci na ceste dočkali a ako poniektorí hovoria, im vraj aj poprikladali. Majiteľ kaviarne následkom tejto udalosti poprosil vodcov socialistov, aby jeho miestnosť nenavštevovali a páni vodcovia sa od tohto času budú schádzať v kaviarni «Meteor».

HOSPODÁRSTVO.

Hospodárske úvahy.

Spísal **Imrich Herczmanszky**, tajomník hospodárskeho spolku nitrianskej stolice.

(Pokračovanie.)

O vystahovaní.

Slyšme ale aj druhých, čo vyprávajú o Amerike. Alexander Szálai žid a kupec zo Szatmárskej stolice, chystal sa do Ameriky a ešte doma naučil sa anglicky, predsa ale keď do Ameriky prišol, za pol roka nedostal roboty. Z počiatku handloval so zlatými veciami, ale mu to v Amerike nijako nejšlo. Išiel teda robiť do jednej železnej fabriky, a aby robotu istotne dostal, vydal sa za šlosiara, tu mu platili 1 dollár 50 centov na deň, pretože sa ale remeslu nerozumel, a všetko pokazil, vyhodili ho von. Potom išiel robiť do jednej fabriky, kde drevo sa farbilo, tu dostal na týždeň len 7 dollárov, lež nevydržal ťažkú robotu a po 1 týždni uskočil. Prešiel potom do štátu Ohio a robil tam v uheľnej bani 2 týždne. Za ten čas tam 18 ich zabilo. O dva mesiace vybuchla tam aj jedna štolňa, pri čom 280—300 ľudí zahynulo, ako sa volali a zkadiaľ boli, to nikdy nevyšlo na svetlo. Potom išiel naspak do Clevelandu a za 3 týždne nedostal roboty, preto potom išiel do Pittsburgu a učil sa k lytografovaniu, kde 30 dollárov platil za učenie. Keď sa naučil lytografovať, dostal potom za robotu 11 dollárov na týždeň a robil tu za 5 mesiacov. Po 5 mesiacoch vypukol štrajk, pri čom aj tento zárobok ztratil, lebo nebolo roboty. Po zakončenom štrajku nedostal už len 7 dollárov na týždeň za tú istú robotu. Odcestoval preto do Newyorku, kde v jednej ceruzovej fabrike dostal robotu a na týždeň mal 7—8 dollárov, lenže vrecia musel vláčiť, čo nevydržal, a keby aj jeho žena nebola zarábala, ani vyžiť by nebol mohol.

Z týchto dvoch príkladov presvedčiť sa môže každý, že je v Amerike ťažko najst robotu a že je tam život nesmierne drahý. Každý, čo si tam robotu hľadá, hrá sa so smrťou. Celé dni a noci musí vyčakávať pred zavretými bránami fabriky alebo bani, kým z robotníkov voľakť odpadne, aby mohol vstúpiť na jeho miesto. Potom ale, keď aj dostane ťažko robotu, nemá takého zárobka, ako si to u nás ľudia myslia. Najviac až do-

stane 1 dollár alebo 1 dollár a 50 centov na deň. Za tie musí byť každú chvíľku prichystaný k smrti. Byť, kost a oblek sú zlé, a veľmi drahé, tak že robotníkovi ťažko ostane pár centov cez týždeň z jeho zárobku na odloženie. Narobí sa, neužije, zdravie zhubí a nesgazduje ničoho. Pravda je, že v baňach a pri akkordných robotách viacej zarobí, lenže túto ťažkú robotu dlho nevydrží, za 2—3 mesiace vystúpi z roboty alebo ostane žobrákom. Miesto peňazí donesie potom domov žobrácku palicu. Jedon dvaja šťastlivejší Iudia donesú pravda domov pár zlatých, ale takýchto je málo.

Zaujímavé je vedieť, ako povstávajú a rozširujú sa chýry o veľkých zárobkoch v Amerike. Stáva sa to tak, že nejedon človek, čo sa do Ameriky vystahoval, keď sa ztadiaľ do svojej dediny navráti, hanbí sa povedať, že nič nezosporoval a aby ho Iudia nevyismievali, radšej teda cigáni, že toľko a toľko dollárov doniesol domov. — Tie pravda nikto nečíta. — Takýmto spôsobom sa potom mnoho Iudí na peniaze ulakomí a vyvandrojú do Ameriky. Ti potom tiež tak pochodia, jako tisíce a tisíce druhých a keď prídu domov bez groša, vyprávajú tiež všeliaké pekné rozprávky o Amerike, aby sa aj druhí Iudia oklamali, nie len oni. Každý svedomitý človek musí teda dobrý pozor dávať, v Amerike sa už veru minuly tie nekďajšie dobré časy, Iudu je tam sila a bieda veľiká. Nadovšetko tí, čo teraz utekajú do Ameriky, hrozne sa oklamú, veď kolkí z nich prichodia domov na krajinské útraty. Za svoje peniaze nemôžu sa domov vrátiť a aby v Amerike nezahynuli, krajina ich takrečeno vymeniť musí.

Z najslachetnejším úmyslom dávame preto každému tú dobrú radu, aby ani svojho najväčšieho nepriateľa nevábil a nenahováral, aby včul do Ameriky vyvandroval.

Vyhnať treba z domu každého zvodcu a agenta, ktorý vám zlaté hory sľubuje v Amerike, bo sú to nesvedomiti švindleri. Navymýšľajú všeličoho, aby Iudí svábiť mohli, bo z tohto len oni majú osov. Lodné spoločnosti totiž, aby jejich Iode z Európy prázdne nechodily do Ameriky, najmú agentov, dobre ich platia, aby vábili Iud ku vyvandrovaníu. Čím viac Iudí cestuje na Iodach, tím väčší osov majú z toho Iodné spoločnosti.

Že jako svádzajú tí nesvedomiti agenti, to dokážeme len jedným príkladom. Stalo sa skutočne v Amerike, že istý náš krajan prišiel do Newyorku a za dlhší čas nedostal tam roboty. Keď sa mu už ostatný z domu donesený groš minul a darmo si hľadal robotu, darmo postával na uliciach a pred fabrikami, pristúpil k nemu jedon pekne oblečený pán (žid) a uhorský sa ho pýtal, že čo hľadá. Chudák náš krajan vystahovalec sa mu dôverne žaloval, v jak strašnom položení sa nachodí. Na toto mu ten pán prívétive odpovedal, že za pár minút mu zaopatrí 50 centov, aby sa mohol dnes aspoň najesť a zajtra že mu najde robotu, lenže musí to urobiť, čo mu on kázať bude. Čo mal robiť chudák robotník, všetko vďačne sľúbil, len aby sa najesť a k ro-

bote a zárobku prísť mohol. Na toto ho tento pán zaviedol do jednej veľkej ulici, tam vošli do jedného domu, až na samé vrehné poschodie. Tam zaklopkali jedonmu fotografistovi na dvere. Tu ten pán povedal fotografistovi pár slov a robotníka zaviedli do fotografickej izby. Na stól vyhodili jedon pol dollárnik a kázali mu vyzliecť jeho otrhané šaty, na miesto týchto mu obliekli pekné čierne šaty, dali mu sňahobiely golier, manžetne, na nohy lagovie topánky. Na lajblík mu zaviesili drahocennú zlatú refaz a na prsty mu nastrkali zlaté prstene s diamantami, do ruky mu dali fajnový klobúk a striebornú paličku. Po tomto ho postavili pred fotograficnú mašinu a sfotografovali ho, keď boli s týmto hotoví, položili pred neho tvrdý papier, na ktorý si musel meno podpísať a udať krajinu, stolicu a dedínu, z ktorej pochádzal. Krom toho ešte aj toto musel napísať na ten papier: «Taktó ja vyzerám v Amerike, dobre sa mi vodi». Ten prívétivý uhorský pán (žid) potom grobiansky zaručil naň, aby si tie šaty zvliekol dole a obliekol svoje handry a aby šiel v čerty. Šaty z neho strhali, prstene a refaz tiež a vyhodili chudáka na ulicu. Že túto komédiu prečo spravili s nim, len o pár mesiacov zbadal, keď sa z jeho dediny s jedným krajanom zišol. Ten mu hovoril, že jeho fotografiu aj z nápisom poslali do jeho dediny, kde ju z ruky do ruky nosili, závidel mu každý jedon občan, že jakým pánom on ostal v Amerike. Na toto skoro všetci občania predaly svoje majetky a vyvandrovali do Ameriky. Každý sa spolahol na to, že aj on taký bohatý ostane. Chudáci, keby boli pravdu poznali, ani jedon by sa nebol vystahoval. Ten spomenutý pán bol židovský agent jednej veľkej parolodnej spoločnosti ktorá ho dobre platila za jeho huncúctvo, lebo aj ona pekný osov mala z toho.

(Pokračovanie nasleduje.)

DOPISY.

Zákopčie.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Kreštane».

Naša obec má vyše 4000 duší; chlapi skoro všetci chodia po drotárke na všetky štyri strany sveta. Aj si podajedni pekný groš zarobia, len že to je chyba, že si ho nevedia odložiť. Do nášeho Zákopčie už toľko peňazí privandrovalo z cudzých krajov, že by sme už boli mohli v palácoch bývať a krčime sa predsa len v otrhaných, tmavých chalupách, lebo naše peniaze pošly dolu gágorom. Krumpľové pálené sme síce na dlhé na-

máhanie nášho milovaného pána praepošta, Demetra Gyurcsánszkeho zväčša zanechali, ale tým viacej treští u nás včul borovička, slivovica a rum; a zialbohu, niejedna žena v pijatike svojemu mužovi sa nedá veru zahaňbiť.

Vína a piva sa u nás tolko míňa ako málokde. A to je tiež veľká chyba, lebo víno je drahé a keď sa ho napije, príjde človek aj o rozum aj o peniaze. Človek by si ani nemyslel, jak ťažko zarábajú naši ľudia ten mozoľný groš a potom jak ľahkomyselne ho židom rozhadzujú. Niejedon v cudzom svete, čo nevyrobí to si nažobre a takto len haňbu robí nám Slovákom, lebo v cudzozemsku si myslí svet, že uhorskí Slováci sú ozaj samí drotári, čo po zobraň chodia. A keď potom takýto človek príde domov, za pána si zahráva, chodí od krémy do krémy a núka, častuje každého, kto len do krémy zabočí, lebo chce ukázať, že je on pánom, ktorému neide o peniaze, o tých 20—30 krígliv piva, čo zaplatí. A takým činom, čo za pol roka v cudzom svete vymozoloval a vyžobral, to za dva týždne premárni, keď už ale nemá nič, nechá ženu, deti tak a ide znovu probovať do sveta, aby sa niekdy zas mohol ukázať, že je znovu pánom.

Nie je div, že naša obec na vidomoči chudobneje. Do chudoby ju uvalujú aj tie nešťastné, parádne svatby, ktoré u nás obyčajne poltrefa dňa trvajú. Na takomto drotárskom veselí minie sa len piva 25—30 súdkov a potom kde že sú ešte víno, slivovica, borovička a rum. Kto by to mohol vypočítať?! To len ten vie, ktorý to raz prežil. Cudzí človek by to ani neuveril, čo my vieme z našej biedy za pýchu preukázať. — Dve svatby držať a raz vyhoreť, to je u nás jednaká škoda. A nedajbože sa od toho odučiť. Naší duchovní, by si mohli celé plúca vykričať a sa potrháť, to predsa nič nepomôže; jako by hrach na stenu hádzal.

Aby tejto telesnej a duševnej záhube už raz bol koniec, náš ebecný výbor odhodlal sa k vážnemu kroku. Na návrh nášho milovaného pána praepošta jednohlasne uzavrel, že odteraz všetky svatby sa môžu vydržiavať len vo štvrtok a smejú trvať len jedon deň a žiadne veselie sa nesmie v kréme odbavovať. Tiež tak zakázané je v kréme vydržiavať pred svatbou a po veselí obvyklé všeliaké hostiny. Kto by však proti tomuto sa prehrešil, sto korún pokuty bude povinný zaplatiť. — Sláva za toto múdre uzavretie nášmu statnému výboru. Žiadúcné by bolo, aby obecný výbor všade na Kysúceach, kde sú podobné zlé zvyky zakorenené, takto bránil majetok a zdravie občanov.

Aj dovčuť bol u nás taký zákaz, že žiadnu svatbu nebolo dovolené v kréme odbavovať, len že naši prefikani židáci našli si spôsob, jako môžu tento zákaz prefiglovať. O tomto ale pán Redaktor — ak dovolíte — po druhýraz vám odpíšem. Len to sa obávam, že aj včulajšie, ozaj blahonosné uzavretie nám čoskoro prefiglujú.

S priateľským pozdravom

Brat.

Z Ujlaku.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte v «Krestan»-e uvrejniť tieto riadky.

My až tak bažíme, aby sa aj tu utvorila tá drahá. Jednota Katolíckeho Ľudu. Náš pán dekan sú už starý človek a nevedia dobre slovenský, nenie div tedy, že nemôžu vyhovieť všetkým naším nárokom. — Od tej doby, čo tu sväté missie boly, je ľud o veľa krotší. Naša fara je veľmi ľudnatá, jako som počul, je tu vyše 3000 duší. Kaplána tu niet už asi 8 rokov. A veď by tu bolo dosť roboty aj pre dvoch duchovných otcov. O položení ľudovej strany sa nemá kto starať u nás ľudové shromaždenie ešte nikdy nebolo u nás a veď by dobre bolo, keby nás kto vytriasol z hniezda spánku politického.

Má byť u nás voľba do stoličného výboru. Ako počúvam, vystúpi tu s ľudovým programom ľudák Františ Konyakovszky, farár šuránsky, ktorý kedysi tu bol horlivým kaplánom. Všetci poriadni kresťanskí voličia našho budú hlasovať. Čo je pleva, padne medzi liberálov. Ináče je u nás ticho; v žiadnom ohlade nemá kto kalif vodu.

S kresťansko-ľudáckym pozdravom

Vincúr.

Zo Suláň.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený pán Redaktor!

Prosím o láskavé uvrejenie tohoto dopisu v našom «Krestane».

Veľká radosť zasvitla našej farnosti 13. decembra. V tento deň totižto uskutočnila sa naša vrelá túžba s tým, že sa utvorila aj u nás Jednota Katolíckeho Ľudu a tak aj my šulánski farníci pripojili sme sa k tomu veľkému taboru katolíkov, ktorý povolaný je, aby na budúce dal váhu vóli uhorských katolíkov. Na oduševnené vyzvanie nášho pána farára, shromaždili sme sa v ten deň skoro všetci farníci vo škole. — Pán farár držal dojímavú reč o po-rebe a cieľoch Katolíckej Jednoty a to s takou presvedčenosťou, že všetci prítomní uzavreli jednohlasne do Jednoty vstúpiť.

Za správcu sme si vyvolili pána farára a za vodcov skupenín vyvolení boli: Bern. Lehmden, Matúš Vranka rychtári, Štefan Kuchár podrychtár, Michal Zboril, Izidor Grácsik a Martin Klepenecz. Oduševnenosť ktorá panuje medzi nami, dáva nám nádej, že sotva sa najde niektorý farník, ktorý by si nedržal za povinnosť do Jednoty Katolíckeho Ľudu vstúpiť, aby tak skutkom a životom dokázal, že svoju vieru, svoje záujmy chce týmto najsúcejším spôsobom napomáhať. Jako počúvam, dalo sa ich zapísať už vyše 60 a ešte vždy sa mnohí hlásia.

Tak, drahí bratia! už aj my začíname uznávať, že len v spojení väzí sila; lepšie neskôr, jako nikdy. Nového tu ešte len to máme, že jedna pobožná duša,

nebohá Jozefova Lang poručila v testamente 100 korún pre chudobné deti, za ktoré pán farár — s malým dodatkom zašatil 22 školských detí, už s obuvou, už s celým rúchom.

S hlbokou úctou a s kresťanským pozdravom

M. G.

Z Oblokoviec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Otený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krestane».

Jako sme počuli od múdrejších a noviny čítajúcich ľudí, dľa zákona, ktorý v krátkom čase uvedený bude do života, aj mnohí sluhovia budú mať hlas pri volbe. A nás sluhov sa boja poriadni ľudáci, že my, čo otroci, slobodnej vôle zbavení, budeme tísnuť voz hnusného liberalizmu, rozkáže-li nám takú vec pánstvo.

To sa nestane! Pánstvu sme nepredali, keď sme sa sjednali, svoju slobodnú vôľu; my dávame pánstvu robotu, pánstvo nám zas dáva plat, a sme obapolne vyplatení. My pri volbe budeme jednat neodvisle a po kresťanský; hlas liberálov si nepovšímneme, čo dobrí a horliví kresťania, my budeme hlasovať všetci len na udáka.

S kresťansko-ľudáckym pozdravom

Viac bírešov.

Z Kysúc.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte prepustiť priestoru môjmu dopisu v našom miľom «Krestan»-e.

S hlbokým žiaľom musím sdeliť, že široko ďaleko niet tak do flašky zalúbených ľudí, ako v našej čarokrásnej Kysúckej doline. V tej doline, ktorú volakedy básnici tak ľúbezne ospevovali. Kedy to bolo! Bože môj, kde sú tie časy? Dnes každý môj spoluobčan nemá v hlave iného, len: «Aj tí naši pijávali, aj mi pijať budeme, aj tí čerta sgazdovali, aj my ho mať budeme».

Človeče, nemáš pravdu! Telo tvoje obráti sa na blato, čo ale stane sa s tvojou dušou? Jestli si už aj toto povedomie ztratil, či nevidíš súžiacu sa tvoju manželku, plačúce a od hladu zoslabnuté dietky tvoje? Či ňa netrápi svedomie nad týmto smutným stavom, ktorý si sám zapričiňuješ, skrze tvoju korhelicu? Či si sa už dost nenakrmil židov? Nevidíš, ako im rastú majetky a tvoja suchá brázda ako sa tratí?

Nechcem spomnúť príklady, že koľko a koľko korhelstvu oddaných ľudí vyšlo u nás na zobračku palicu, upadlo i telesne i duševne. Čo stojí takýto človek? — Neni na pomoc ani cirkvi, ani spoločnosti, ani svojej rodine. A práve včul treba nám stáť, ako jedna skala, ktorú i tie najbezbožnejšie nápady rozstrieľať nemôžu; treba nám stáť, ako pevná hať, ktorú i ten najdivejší prúd nepretrhne. Držme sa spolu, ako ohnivá v relazi, aby sme opásat mohli celý svet. Lebo židovstvo, frei-

maurerstvo, socialdemokrati a jejich spojenci na toľko rozprestierajú jejich krýdla, že je nevyhnutne potrebné, aby sme sa v jednom tábore spojili a jedon druhému na pomoci boli.

Teda hore sa bratia moji! Utvoríme medzi nami Katolícku Jednotu a dajme sa hneď zapísať do nej všetcia, kolko nás je. Jedonkaždý z nás, od prvého až do posledného, staň sa obrancom našej svätej viery a nasleduj v živote jej prikazy a naučenia a vtedy budeš vidieť, ak dobre ti pojdu veci v budúcom roku. Lebo pokoj dáš otrave, ktorú žid do teba leje, aby ňa nielen o majetok, ale aj o tvoje večné blahoslavenstvo olúpil. Nabok teda s flaškami a buďme verní katolíci a horliví Jednotári.

Ešte vás na jedno chcem upozorniť, milí Kysúčania. Viete dobre, že máme katolícku tlač, ktorá nám dáva duševnej potravy a bráni nás proti nápadom nevercov, ktorí stoja v službe židov a liberálov. Prosím vás, podporujte len katolícku tlač. Držte, čítajte, rozširujte «Krestana». Chvalitebným príkladom je nám náš dôstojný pán dekan, Koloman Szmdida. Nasledujme ho. Na bok teda so všeliakými novinami, ktoré len bludy medzi nami roztrusujú.

Môj dopis nech si ostatne povšímnú nie len kysúcki, lež veriaci katolíci aj iných krajov,

S kresťanským pozdravom

K.-Novomešťan.

Odkazy redakcie.

S. H. Zs. Zdáte sa byť zmužilý vojak, keď sa druhých tak veľmi bojíte.

A. G. N. T. Riadky sme dostali.

K. B. P. Šťastlivý nový rok!

G. F. J. Boh s nami a zlé preč.

K povšímnutiu.

Všetkých ct. predplatiteľov našich úctive vyzývame s prítomným, aby svoje [predplatky s obratom obnovili. V záujme katolíckej tlače prosíme tiež našich priateľov, aby náš časopis všemožne rozširovali.

Administrácia.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 28. decembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. Pšenica tiská K 24.75—25.95, stolnobelehradská K 24.55—25.55 peštianska K 24.65—25.65. banátska K 24.70—25.90. — Raž: prvotriedna K 20.10—20.30, druhotriedna K 20.00 do 20.30. — Jačmeň: prvotriedny K 16.25—16.45, druhotriedny K 15.85—16.15. — Proso: K 13.75—14.00 — Ovos: prvotriedny K 17.30—17.55, druhotriedny K 17.00 do 17.30. — Kukurica: Kor. 14.00—14.20. — Repica: 31.50—32.50 K.

Sviňská masť: budapeštianska K 130'00—137'00, vidiecka K 000'00—000'00.

Slanina: mestská 4-kusová K 104'00—105'00, 3-kusová K 108'00—110'00. vidiecka K ———— za 100 kilogr.

Ďateľinové semä: Červená datelina K 136'00—150'00, lucerna jasnozorná K 118'00—133'00 za 100 kg.

Lekvár: srbský (z r. 1907.) K 20'75—21'75, bosenský (z r. 1907.) K 29'00 po 100 kilogr.

Slivy: (z r. 1907.) bosenské (120 kusové) K 17'25—17'50, (z r. 1907.) srbské (120 kusové) K 16'75—17'25 po 50 kilogrammoch.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 37'50, fiumánsky White-Star (***) K 31'50 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor v klobúkoch K 78'50 do

79'50, kockový K 80'50—81'50, žltý K 78'50—79'50 za 100 kilogr.

Spiritus: Rafinovaný odaný vo veľkom K 179'50 do 180'50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 50'00—51'50.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 5'30—5'40, žlté K 6'30—6'40 za 100 kilov.

Vajcia: prima uhorské K 118—120, od Tisy K 116—118, sedmohradské K 114—118 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 1'32—1'45 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 1'60—2'20, sliepky na polievku K 3'20—3'40 za jeden pár.

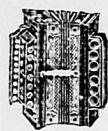
Maslo: k čaju K 2'20—2'30, k vareniu K 1'60—1'80, syr 10—12 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Radíme opäť, lámku, reuma, pichanie, bolenie hlavy, a zubov, oči, ochromenie, migránu, slabosť, s pravým Fellerovým Elsa-Fluidom odstrániť. — Prekvapujúce účinkuie aj protit popáleninám, zimničnému stavu, slabosti očí, trhaniu v ušoch. Tuct na prábu franko 5 korún. Fellerové rherbarove Elsa-Pilulky pri žalúdočových bolesťach, fažkosti, záhe napínaní ku vracaniu, zapčení. 6 škatuliek franko 4 K. Dostať u E. V. Feller v Štubici. Kostelná ulica 18. (st. záhrebská).

Dobré harmoniky kor. 4'80.

Odpreda ych 50.000 kusov. Ziadne traty cla Záruka.

Zamena povolená. Návrat penazi.

No. 300³/₄ 10 tastiek, 2 registre, 28 hlasov, veľkosť 24×12 cm. K 4.80. No. 657¹/₄ 10 tastiek, 1 registre, 28 hlasov, veľkosť 30×15 cm. K 5.20. No. 656³/₄ 10 tastiek, 2 registre, 28 hlasov, veľkosť 30×15 cm. K 5.40. No. 305³/₄ 10 tastiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkosť 24×12 cm. K 6.20. No. 663¹/₄ 10 tastiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkosť 31×15 cm. K 8.—. — No. 306¹/₄ 10 tastiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkosť 31×15¹/₂ cm. K 8.50. No. 307¹/₄ 10 tastiek, 3 registre, 70 hlasov, veľkosť 31×15¹/₂ cm. K 9.50.

Záruka za peknú a správnú robotu. Rozposielanie s poštovou dobierkou. Dopisovanie v uhorskej reči. Cis. a kral' dvorný líf.

JÁN KONRAD rozposielajúci dom hudobného tovaru **Brúx** číslo 1443. (Čechy). — Hlavný cennik s 3000 vyobrazeniami na žiadost' každému franiko a darmo

!!! S 16 prvým vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 28.

Odporuča pri uplnej záruke **benzin-motore ku mlynom** a iným priemyselným podnikom, taktiež

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlatebný stroj britomnosti !!

Bez strojnika lahko k vedeniu bár ktorým gázdrom aj medzi domami slamou krytými. Cielom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:

parostroje, mlyny, rajtare, stroje ku mlateniu a ku siatin adt.

O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov podáva

zpravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmohradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)

Cennik na žiadost' zdarma a franko.

Pri objednavkách na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.

BRÁZAY

BRÁZAY SLANÝ-VINOVÝ LIEH

Ako najlepší a nevyhnutelne potrebný liek nesmie v žiadnej domácnosti chybovať Všade k dostaniu. Varujme sa bezcenných padelanin.

Oznamy prijíma

administracia

„KREŠTAN“

Budapest,

Szentkirályi-u. 28

Lacné české perle.

5 kilo : nové tmavé driapané kor 9.60, lepsié 12 kor.
Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor.
Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenenie a nazpät prijati je pod touti vynimkou dovolené jestli sa poštové útraty vynahradia. — Benedikt Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta Pilsen Čechy.)

Kto potrebuje

SEMENA

hospodárske, zahradné alebo lesné. nech žiada na dopisnici obrázkový cenník. prv nežli si inde objedná. Dvorný doprater J. kr. V. kn ež černo-horského

JINDRICH VANEK, PRAHA

odborný semenársky obchod
Václavské nám. 13
„u zlaté husy“.

Upozorňujeme každého

kto kašle, je zachripnutý, zašlamovaný, nemá chuť k jedeniu, v noci sa potí, je slabý, alebo tieto neduhy pozoruje pri členoch svojej rodiny, nech dá hneď doniesť

ÖRKÉNY-ov lipového mädu sirop

a zahatí šireníe sa choroby

ÖRKÉNY-ov lipového mädu sirop,

dľa mnohých listov uznania

prevyšuje všetky podobné prostriedky, utišuje kašlanie, zastavuje plavacie krvi, zvlášte rozpúšťa stojín napravuje chuť k jedeniu a prekážo neprijemné potenie sa v noci. — Vyznačenie zlatou medailou na anglickej výstave. Cena nádej flasky na prábu 3 koruny, veľká flasky 5 korún po voprednom zaslaní peňazi posielá dorabateľ:

Örkény-ová „Apostol“ lekárň

Budapešť, József-körut 64. (S Klad 76.) II

Slaný

vinový lieh sily

je najlepši liek domáci.

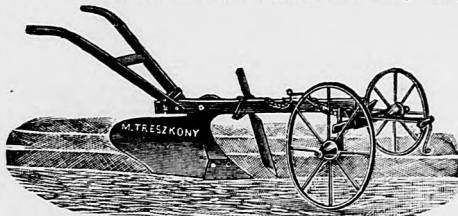
Upotrebenie jeho znamená silu a zdravie, bo baccily ničiaci sila jeho prekáža napadnutie zdravia, podporuje srastanie sily nervov, zväčšuje schopnosť zdvorovania a tým spôsobom vplyva na udržanie dravia, o zvláštnom pôsobení tohoto najlepšieho lieku domáceho pri upotrebení zvonka a zňútra svedčia početné pripisy uznania.

K dostaniu vsade vo flaskách po 30, 40 halieroch, 1 a 2 korunách.

Poštou posielá 10 malých flaskiek za 3 koruny s poštovou dobierkou, alebo pri poprednom dupostaní peňazi.

Laboratorium KOSMOS, Győr.

Panom hospodárom odporúčam svoje najnovšie :

Mláf čky ručné a žen-tújové. Zenerúre kryté, bezpečné. Pastorky Ml facie garnitúry. Rajtáre. Tryery. Seckovice. Stroje na rezanie kapusty. Strúhadla na burgnu. Pluhy. Brany. Stroje na siatie. Hrable. (Hollingsworth.) Stroje na možovanie kukurice. Srotovníky Stroje na lámání kóry. Stroje na miesenie hlíny. Okružné píly. Decimálky. Mangle na prádlo, atd.

Obrázkové cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko

Michal Treskoň

strojník a majitel' dielne na hospodárske stroje v BYTČI (Nagybicscse, Trencsénmegye).

Pýtajte si

zdarma a franko moj hlavný cenník s vyše 3000 vy brazením hodin a tovaru zo zlata a striebra atd.

Prvá dielňa hodin v Brúx Hanns Kourad cis. a kr. dvorný liferant Brúx číslo 1388 (Čechy).

Švajciarského systému Roskopf patent hodinky K 5.— Regisrované Orol Roskopf Anker Rem. hodinky K 7.— Opravdové strieborné remontoir hodinky K 8-40. Žiadne risiko. Výmena povolená alebo návrat peňazi.

Mláf čky ručné a žen-tújové. Zenerúre kryté, bezpečné. Pastorky Ml facie garnitúry. Rajtáre. Tryery. Seckovice. Stroje na rezanie kapusty. Strúhadla na burgnu. Pluhy. Brany. Stroje na siatie. Hrable. (Hollingsworth.) Stroje na možovanie kukurice. Srotovníky Stroje na lámání kóry. Stroje na miesenie hlíny. Okružné píly. Decimálky. Mangle na prádlo, atd.

ISTÝ ZDAR

Premáha v rýchloch liečení lámky, pakostnice a chorób z prechlá mutia všetky iné lieky. Úplné vyliečenie!

rychle oslobodenie od bolesti lámky a pakostnice poskytuje len

Kriegnerov

Proti lámke, pakostnici, pichaniu, klaniu, bolestam chrbta, drieku a kosti najjestejší liek je.

REPARATOR

Od desaťročia potrebujú ho s mimoriadnym úspechom ku natieraniu z vonka. — Vela tisíc listov poďakovania a uznania.

(Spiritus petrae camphoratus) upotrebený s vyš spomenutým liekom povolany je najúspešnej a výlučne vyliečf lámka, pakostnicu, rheuma a z prechládnutia pochediace choroby.

Nech neprobuje chory lež proti lámke a pakostnici nech potrebuje ako najlepši liek : Kriegnerov Reparator

S úspechom lieči už po niekoľkokratnom natrení. Veľky zdar aj pri omrzlinách. Cena malej flasky 1 koruna, veľkej flasky 2 koruny. Poštou franko 5 malých flaskiek 5 K. 3 veľkej flasky 6 K. — K dostaniu v každej lekárni ako aj bezprostredne u výlučného dorabateľa.

V KRIEGNER „KORONA-LEKÁRNI“ : BUDAPEŠT : Kalvin plac 8.

Zasielky denne spoštovou dobierkou alebo pri predbežnom odposlaní peňazi.

Neváhajte, keď vás hlava bolí lež potrebujete hned

Beretvás-pastilly

ktoré za desať minút zastavia najtuzšie migrén-hlavybolenie. — Cena K 1.20. Lekárnu odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekárni!

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest.

Pri 3 škatulkách zasielka franko.